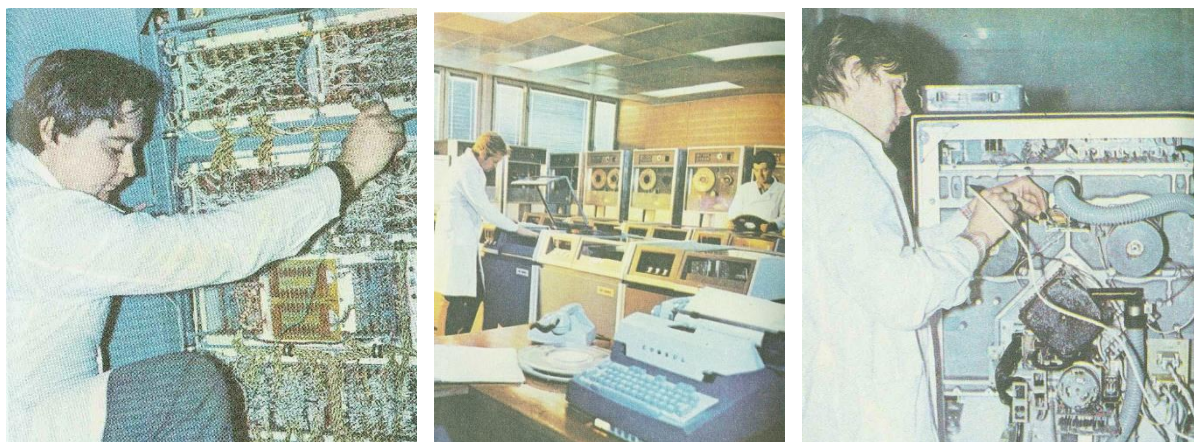

Витоки факультету інформатики
Жалдак Мирослав Іванович
доктор педагогічних наук, професор;
Рамський Юрій Савіанович
доктор педагогічних наук, професор;
Франчук Василь Михайлович
кандидат педагогічних наук, доцент;
Франчук Наталія Петрівна
кандидат педагогічних наук, доцент.
НПУ імені М.П. Драгоманова, м. Київ

Анотація. Описано етапи становлення та розвитку факультету інформатики Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Висвітлено важливі моменти інформатизації навчального процесу як в університеті, так і в усій системі загальної середньої та вищої педагогічної освіти України.

Ключові слова: факультет інформатики, підрозділ НПУ імені М.П. Драгоманова.

Історичні витоки факультету інформатики сягають ще кінця 50-х – початку 60-х років ХХ сторіччя, коли розпочалося вивчення елементів кібернетики та основ програмування у навчальних закладах вищої освіти України. Так, у 1960 році у Київському державному педагогічному інституті імені О.М. Горького (ректор – академік АПН СРСР М.М. Підтиченко) на кафедрі математичного аналізу фізико-математичного факультету (завідувач кафедри професор М.О. Давидов) було створено електронно-обчислювальну лабораторію на базі ЕОМ «Мінськ – 1» (завідувач лабораторії А.М. Сахно, головний інженер – Е.В. Бурфан. В лабораторії працювали: М.І. Жалдак – науковий співробітник, В.С. Дровозюк, О.П. Василенко, Г.П. Дубовецький та інші.

Обчислювальна лабораторія на базі ЕОМ «Мінськ – 1»

На фізико-математичному факультеті розпочали читати лекції з основ обчислювальної техніки і програмування, теорії алгоритмів, математичної логіки (професор В.С. Королюк, нині академік НАН України), професор М.Я. Лященко, доцент Я.В. Хромой.

На базі обчислювальної лабораторії КДПІ імені О.М. Горького проходили обчислювальну практику і практику з програмування студенти математичних спеціальностей практично усіх педагогічних інститутів України. На фізико-математичному факультеті було відкрито спеціальність «Математика і програмування», одержавши яку випускники факультету могли вести в школі заняття з факультативних курсів «Обчислювальна математика», «Елементи програмування», «Основи кібернетики». Згодом електронно-обчислювальна лабораторія КДПІ імені О.М. Горького стала структурним підрозділом головного обчислювального центру Міністерства народної освіти УРСР, директором якого був призначений В.Ю. Биков (нині доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту інформаційних технологій та засобів навчання).

Заняття в аудиторіях

22 квітня 1985 році на базі кафедри вищої математики за дорученням Міністерства освіти УРСР було створено першу в Україні серед педагогічних університетів кафедру основ інформатики та обчислювальної техніки, яку з 1985 по 1989 роки очолював академік М.І. Шкіль.

Одне з перших засідань кафедри:

(зліва направо) викл. С.М. Коваленко, аспірант Х. Мейлієв, академік, зав. каф. М.І. Шкіль, викл. С.Ю. Трофимчук, викл. С.П. Радченко, доцент М.І. Жалдак, доцент Ю.П. Підченко, викл. М.М. Матвієнко, доцент Ю.С. Рамський.

З цього часу у всіх закладах середньої і вищої освіти вводилася новий навчальний предмет «Інформатика», навчання якого необхідно було розпочати вже у вересні 1985 року. Саме з цього часу розпочали створення методичних систем навчання, орієнтованих на використання нових інформаційних технологій в процесі навчання різних предметів в закладах середньої і вищої освіти. Особисту відповідальність за функціонування тієї кафедри і започаткування процесу інформатизації навчального процесу, систем управління навчальними закладами і системи освіти взагалі було покладено на Миколу Івановича Шкіля, і тому його було призначено завідувачем першої в українських педагогічних університетах та інших навчальних закладах в Україні кафедри «Основи інформатики і обчислювальної техніки» [1]. З 1989 року нею керує доктор педагогічних наук, дійсний член НАПН України, професор Мирослав Іванович Жалдак.

За роки свого існування кафедра підготувала понад 15000 вчителів математики, фізики, інформатики та інших предметів до використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. Розроблено цикл телепередач для республіканської програми «Шкільний екран» (1986 – 1995 рр., автор сценаріїв і ведучий телепередач проф. Ю.С. Рамський, проведено 125 телепередач тривалістю 30 хв. кожна), ряд програмних засобів

та супровідних навчально-методичних матеріалів для комп'ютерної підтримки навчально-пізнавальної діяльності, зокрема програмно методичний комплекс Gran (2003 р., науковий керівник академік М.І. Жалдак) (на сьогодні користувачами знято понад 100 тис. копій навчальних посібників і програмних засобів з сайту <http://www.ktoi.npu.edu.ua>, серед них: Gran-1 – 34352 копій; Gran-2D – 8880 копій; Gran-3D – 6490 копій), програмно-методичний комплекс „Пошук-МЕТА” (2004 р., науковий керівник проф. Ю.С. Рамський) [3].

Факультет (тоді інститут) інформатики було створено в лютому 2008 року в результаті реорганізації Інституту фізико-математичної та інформатичної освіти і науки.

Директором Інституту інформатики обрано доктора педагогічних наук, професора, академіка Академії педагогічних наук України, Заслуженого діяча науки і техніки України Мирослава Івановича Жалдака. Заступниками директора призначено доктора педагогічних наук, професора Володимира Петровича Сергієнка та кандидата педагогічних наук, доцента Ларису Василівну Тополю.

У листопаді 2008 року в складі Інституту інформатики було створено такі кафедри:

- теоретичних основ інформатики (завідувач – дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор М.І. Жалдак);
- інформаційних технологій та програмування (завідувач – кандидат фізико-математичних наук, професор Ю.С. Рамський);
- комп'ютерної інженерії (завідувач – доктор педагогічних наук, професор В.П. Сергієнко) [2].

В 2011 році відбулось ще одна реорганізація, в результаті чого Інститут інформатики об'єднали з Інститутом дистанційного навчання, а директором Інституту інформатики, за наказом, було призначено професора, доктора фізико-математичних наук Анатолія Петровича Кудіна. На базі Інституту інформатики розробили методичне забезпечення технологічної підтримки дистанційних форм навчання. Були створені локальні центри дистанційного навчання в багатьох регіонах України. Це дало змогу підвищити рівень своїх знань та вмій учням у віддалених куточках України.

У 2013 році було створено кафедру програмної інженерії (завідувач – доктор фізико-математичних наук, професор А.П. Кудін). В подальшому це дало можливість відкрити і нову перспективну спеціальність «Інженерія програмного забезпечення».

Співробітники та студенти Інституту інформатики почали брати активну участь у міжнародних проектах та проходити стажування за міжнародними програмами.

У 2016 році відповідно до закону про Вищу освіту Інститут інформатики було перейменовано на Факультет інформатики. З 16 травня 2016 року факультет інформатики очолив доцент, кандидат педагогічних наук Василь Михайлович Франчук. На факультеті були відкриті ще дві спеціальності підготовки фахівців в галузі освіти за освітніми програмами: «Комп'ютерні науки» та «Інформаційні системи та технології в освіті». У навчальний процес впроваджуються веб-орієнтовані та хмаро-орієнтовані системи підтримки навчального процесу. Розпочалася робота над перспективними напрямками підготовки фахівців з робототехніки та 3-D друку. Створено у структурі факультету 5 навчально-наукових лабораторій: 1) теоретичних основ інформатики; 2) конфігурування комп'ютерних систем та мереж; 3) інформаційних систем та технологій; 4) програмування; 5) з питань використання хмарних та туманних технологій в освіті і науці.

На даний момент на факультеті плідно функціонують чотири наукові школи під керівництвом М.І. Жалдака (39 кандидатів наук та 15 докторів наук) [4], Ю.С. Рамського (21 кандидатів наук), Н.В. Морзе (18 кандидатів наук та 1 доктор наук), В.П. Сергієнко (11 кандидатів наук та 4 докторів наук).

За час свого існування кафедра, а потім й факультет інформатики перетворилися на важливий осередок інформатизації навчального процесу як в університеті, так і в усій системі загальної середньої та вищої педагогічної освіти України. З 1987 року діє Республіканський науково-методичний семінар з проблем інформатизації навчального процесу – наукові керівники М.І. Жалдак, Ю.С. Рамський; вчений секретар Н.П. Франчук. За результатами роботи семінару щорічно видається збірник наукових праць „Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання” (в роботі редколегії беруть участь співробітники факультету: відповідальні

редактори: М.І. Жалдак – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; Ю.С. Рамський – доктор педагогічних наук, професор. Відповідальний секретар: Н.П. Франчук – кандидат педагогічних наук, доцент). Викладачі плідно працюють над створенням підручників, монографій, посібників, методичних рекомендацій, педагогічних програмних засобів, досліджують актуальні проблеми навчального процесу, розробляють нові інформаційні технології навчання природничих дисциплін, систему підготовки вчителів до використання інформаційних технологій в навчальному процесі.

Список використаних джерел

1. Академік Микола Іванович Шкіль – математик, педагог, організатор освіти в Україні /М. І. Жалдак// Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць /Редрада. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – № 20 (27). – С. 3-12.
2. Жалдак М.І., Рамський Ю.С., Сергієнко В.П. Інститут інформатики Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова: минуле і сьогодення. – К.: Преса України, 2008. – 116 с.
3. Кафедра теоретичних основ інформатики [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ktoi.npu.edu.ua/uk/istoriia-kafedry>
4. Наукова школа Мирослава Івановича Жалдака / Н.П. Франчук// Комп'ютер у школі та сім'ї. 2017. - №5 – С. 3-6
5. Факультет інформатики [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.fi.npu.edu.ua/istoriia-instytutu>

Секція 1

Методичні аспекти навчання інформатики в школі і педагогічному університеті

Формування громадянської компетентності учнів під час вивчення теми «Опрацювання текстових даних»

Бажан Лариса Володимирівна

Криворізька Центрально-Міська гімназія

Анотація. У статті розглянуто завдання, виконання яких сприятиме формуванню громадянської компетентності учнів (теми «Мережеві технології та Інтернет», «Опрацювання текстових даних»).

Ключові слова: текстовий процесор, Кривий Ріг.

Згідно з програмою з інформатики [1, с. 3] метою навчання є формування ключових компетентностей: спілкування державною (і рідною, у разі відмінності) мовами, спілкування іноземними мовами, математична компетентність, основні компетентності у природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова компетентність, уміння вчитися впродовж життя, ініціативність і підприємливість, обізнаність та самовираження у сфері культури, соціальна та громадянська компетентності. А також зазначено, що останні розкриваються через наскрізну змістовну лінію «Громадянська відповідальність».

Громадянська компетентність – здатність людини активно, відповідально й ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою розвитку демократичного громадянського суспільства [2]. У роботі [6, с. 2] зазначено, що «сьогоднішня українська освіта потребує спеціальної уваги» до громадянської компетентності.

Питання формування громадянської компетентності досліджували О. І. Пометун [6], Т. С. Нестеренко [5], С. І. Міляшкевич [4], Ж. В. Потапова [7]. Так, у роботах [4; 7] зазначено, що при вивченні інформатики формуванню громадянської компетентності сприяє тематичний підбір даних для опрацювання, наприклад, під час вивчення теми «Опрацювання текстових